

Egzemplarz bezpłatny

A R C H I W I S T A

BIULETYN KWARTALNY

Stowarzyszenia Archiwistów Polskich

Rok XVII

Nr 1-2 /64-65/

WARSZAWA

styczeń-czerwiec

1981

REDAGUJE ZESPÓŁ

Zygmunt Kolankowski /redaktor/, Andrzej Igielski,
Regina Piechota, Bolesław Woszczyński /sekretarz redakcji/

Adres Redakcji: Archiwum PAN,
00-330 Warszawa, Nowy Świat 72, pok. 8.

Rachunek bieżący w NBP: Stowarzyszenie Archiwistów Polskich
Zarząd Główny - Warszawa, NBP XV Oddz. nr 1153-5656-132

Od Redakcji

W niniejszym numerze zamieszczamy materiały dotyczące działalności Sekcji Stowarzyszeń Archiwistów /SPAA/ przy Międzynarodowej Radzie Archiwalnej. Poprzednie informacje o Sekcji były ogłoszone w "Archiwiscie" w 1979 r. nr 1/2 /56-57/.

Sekcja Stowarzyszeń Archiwistów
w czasie IX Międzynarodowego Kongresu Archiwów

W ramach IX Międzynarodowego Kongresu Archiwów obradującego w Londynie w dniach od 15-19 września 1980 r. dużą aktywność rozwinęła Sekcja Stowarzyszeń Archiwistów /SPAA/.

Kongres, który zgromadził ok. 900 delegatów z ponad 80 krajów obradował na 4 sesjach plenarnych, na których wygłoszono 16 referatów. Główną problematykę stanowiły zagadnienia użytkowania archiwów dla celów nauki, gospodarki i zarządzania, którym poświęcono 3 sesje /w dniach 16-18 września / z 12 referatami. Czwarta sesja, popołudniu 18 września, związana była z podsumowaniem trzydziestoletniej działalności Międzynarodowej Rady Archiwów /4 referaty/.

W czasie Kongresu obradowały różne komisje, Komitety i sekcje problemowe. Zebrań takich odbyło się powyżej 40, a towarzyszyło im mnóstwo spotkań nieformalnych o mniejszym zasięgu lub

nie rejestrowanych w oficjalnym programie Kongresu. Do ich liczby należały też zebrania Sekcji Stowarzyszeń Archiwistów, częściowo tylko uwzględnione w opublikowanym programie.

Sekcja Stowarzyszeń Archiwistów zaczęła swą działalność w przeddzień oficjalnego otwarcia Kongresu to jest w niedzielę 14 września. W dniu tym zebrał się Komitet Zarządzający Sekcji / Steering Committee/ na spotkanie przygotowawcze.

Zapoznano się sprawozdaniem przewodniczącego Sekcji dra Helmuta Dahma /RFN/ z działalności Sekcji w L. 1976-1980, przygotowanym dla przedstawienia zebraniu plenarnemu Sekcji, przedyskutowano skomplikowaną sytuację jaka wytworzyła się na skutek choroby i związanej z nią rezygnacji Sekretarza Sekcji pani A. Morgan-Campbell /USA/. Dużo uwagi poświęcono przyszłemu składowi Komitetu Zarządzającego, w szczególności propozycji rozszerzenia jego składu do 11 osób. Przyjęto do wiadomości oświadczenie dra H. Dahma o jego wycofaniu się z pracy w Zarządzie przy równoczesnym zadeklarowaniu dalszej pomocy dla nowego jego składu. Ustąpienie przewodniczącego łączy się z równoczesnym oświadczeniem, że Stowarzyszenie Archiwistów RFN nie zgłasza kandydatury do Komitetu Zarządzającego na następną kadencję.

Sytuacji tej oraz propozycjom jej rozwiązania poświęcone też było następne spotkanie ustępującego Komitetu Zarządzającego w dniu 18 września.

W piątek 19 września odbyły się dwa posiedzenia Sekcji. Pierwszym było formalne II zebranie plenarne Sekcji połączone z czwartym dorocznym posiedzeniem delegatów SPAA. Zebranie to dokonało wyboru 11-osobowego Komitetu Wykonawczego Sekcji na kadencję 1980-1984.

Jako nowy przewodniczący wysunięty został dr Miloš Milošević, przewodniczący Federacji Stowarzyszeń Archiwistów Jugosławii,

jako sekretarz dr Jaap Rizemman / Holandia /; obie te godności podlegają zatwierdzeniu przez przewodniczącego Międzynarodowej Rady Archiwów.

Z ustępującego Komitetu Zarządzającego na następną kadencję wybrani zostali : M. Heymann / Izrael /, Z. Kolankowski / Polska /, N. H. Kulkarnee / Indie /, A. Moraes e Castro / Brazylia /, A. Seaman / Wielka Brytania /, B. Wane / Senegal /. Sprawa wyboru nowych członków była przedmiotem ożywionej dyskusji i została rozstrzygnięta w tajnym głosowaniu : w jego wyniku wybrano przedstawicieli Stowarzyszeń Archiwistów Australii i Hiszpanii / nazwiska zostaną ustalone dodatkowo / oraz dra K. H. Blaschke / NRD / reprezentującego grupę roboczą / Arbeitsgemeinschaft / archiwistów Kościoła Ewangelickiego. W tym ostatnim przypadku znalazła wyraz tendencja do uwzględniania w doborze członków Komitetu Zarządzającego podwójnego kryterium : obok terytorialnego / reprezentacja różnych stron świata / wzięto również pod uwagę typ archiwów niepaństwowych, którego przedstawicielem jest dany kandydat - w tym przypadku archiwa związków religijnych wyznań ewangelickich.

Po zebraniu zamkniętym przeprowadzono otwartą sesję naukową zorganizowaną przez SPAA. Przy dużym zainteresowaniu przedstawiono cykl referatów na ogólny temat "Archiwa pochodzenia niepaństwowego w świecie - typy, struktury, zasoby, metody i organizacja".

20 referatów ujętych było w 6 grupach zagadnieniowych : 1/ archiwa instytucji religijnych / 6 referatów /; 2/ archiwa rodzin i rodów / 3 /; 3/ archiwa socjo-gospodarcze / 2 /, 4/ archiwa środków masowego przekazu / 2 /; 5/ archiwa instytucji naukowych i archiwa sztuki / 3 /; 6/ archiwa tradycji ustnej / 4 /. Teksty referatów przesłane do sekretariatu Sekcji w języku angielskim zostały powielone i przesłane, natomiast względy techniczne stały na przeszkodzie roz-

prowadzeniu referatów opóźnionych, które udostępniono na sali w językach w jakich były napisane: francuskim i niemieckim. Dla każdej grupy wyznaczono referenta, którym dla tematu 5: archiwa uniwersytetów, instytucji naukowych i archiwa sztuki był przedstawiciel Polski. Miał on za zadanie treściowe przedstawienie głównych linii 3 referatów: własnego, dotyczącego archiwów uniwersyteckich i instytucji naukowych w krajach Europy Wschodniej, opracowanego przez p. S. Anderson /Wielka Brytania/ referatu o archiwach uniwersyteckich i instytucji naukowych w Wielkiej Brytanii i USA oraz pióra p. K. Saala /Filandia/ przeglądu archiwów literatury i sztuki.

Na podkreślenie wymaga fakt, że w grupie tematycznej "Archiwa związków religijnych" podjęto - po raz pierwszy w literaturze fachowej - problemy archiwów religijnych świata muzułmańskiego /A. Abu Ezzah - Zjednoczone Emiraty Arabskie/ oraz archiwów hinduizmu i buddyzmu /N.K. Kulkarnee - Indie/.

Sesja wywołała duże zainteresowanie, niestety program jej był zbyt obszerny w stosunku do czasu stojącego do dyspozycji. Stąd pilny postulat, by wszystkie referaty wraz z odpowiednimi wprowadzeniami referentów tematów oraz głosami dyskusyjnymi - zostały udostępnione w odrębnej broszurze lub na łamach projektowanego "Biuletynu SPAA" w tłumaczeniu na co najmniej dwa języki: angielski i francuski. Sprawa formy tej publikacji będzie przedmiotem pertraktacji nowo-wybranego Komitetu Zarządzającego z odpowiednimi czynnikami MRA.

Po zamknięciu Kongresu /w dniu 19 września/ odbyło się, następnego dnia tj. 20 września, pierwsze spotkanie kilku, będących jeszcze w Londynie, członków wybranego Komitetu Zarządzającego, w którego części brał również udział ustępujący przewodniczący dr H. Dahm. Ustalono, by zgodnie z programem prac MRA i przyjętymi zasadami doroczne zebranie delegatów SPAA odbyło się łącznie

z Konferencją Okrągłego Stołu w Oslo /Norwegia/ w początku września 1981 r. Na wiosnę 1981 należy zorganizować zebranie Komitetu Zarządzającego SPAA, które w myśl uprzednich propozycji - SPAA pragnęłoby widzieć w Polsce.

Zygmunt Kolankowski

Międzynarodowa Rada Archiwów /MRA/
Seksja Stowarzyszeń Archiwistów /SPAA/
Raport 1976 - 1980

1. Spotkania

1.1. Komitet Zarządzający :

/art. 8 : członkowie Helmut Dahm, RFN, przewodniczący; - A. Morgan-Campbell, Stany Zjednoczone, sekretarz; - M. Heyman, Izrael; - Z. Kolankowski, Polska; - N.H. Kulkarnee, Indie; - Ade Moraes e Castro, Brazylia; - J. Rinzema, Holandia; - P. Walne, Wielka Brytania; - B. Wane, Senegal/

20 września 1976 Waszyngton, /Stany Zjednoczone/
18-20 lipca 1977 Dusseldorf, /Republika Federalna Niemiec/

25-27 czerwca 1978 Haga - Scheveningen, /Holandia/
1-2 marca 1979 Londyn, /Wielka Brytania/
14 września 1980 Londyn, /Wielka Brytania/

1.2. Doroczne zebrania delegatów

/art. 7 : delegaci 23 stowarzyszeń-członków, wszyscy uprawnieni do zabierania głosu w sprawach działalności, organizacji, zarządzania, wyborów - po jednym z każdego narodu z prawem głosu decydującego; otwarte dla

wszystkich stowarzyszeń - korespondentów/

- I. 4 października 1977, Cagliari /Włochy/
- II. 12 października 1978, Nairobi /Kenia/
- III. 7 listopada 1979, Cosier-Gwadelupa /Francja/
- IV. 19 września 1980, Londyn /Wielka Brytania/

1.3. Zebrania plenarne :

/art. 6 : wszystkie 76 stowarzyszeń pozostających w kontakcie zarówno będące członkami jak i korespondentami; art. 4,5 - wszyscy uczestnicy mają prawo przemawiania w zakresie celów i działalności, wszyscy członkowie mają głos stanowiący/

- I. 29 września 1976 Waszyngton /Stany Zjednoczone/
- zebranie inauguracyjne
- II. 19 września 1980 Londyn /Wielka Brytania/.

2. Wyniki

2.1. Organizacja, statut

Aby uniknąć krytyki, że MRA w wyniku swej jednostronnej struktury państwowej nie wypełnia warunków wymaganych od międzynarodowej organizacji państwowej przewidzianej przez UNESCO, prezydent i sekretarz zaproponowali Komitetowi wykonawczemu na zebraniu w Hyde Parku w 1974 r., by MRA podjęła niezbędne kroki w kierunku wciągnięcia stowarzyszeń archiwistów do międzynarodowej współpracy archiwalnej¹.

¹ Wniosek ten wiązał się z wystąpieniem w tej sprawie członka delegacji polskiej na VII Kongresie Archiwów w Moskwie w 1972 r. przewodniczącego Stowarzyszenia Archiwistów Polskich. /przyp. tłum. /

Członek Komitetu Wykonawczego dr H. Dahm został zobowiązany do zbadania sytuacji i oczekiwań stowarzyszeń archiwistów. Opracował on raport², który stał się podstawą zalecenia przyjętego w Big Meadows w 1976 r., by Zebranie Generalne MRA, po przyjęciu nowego art. 34 zrewidowanej Konstytucji, przewidującego w nowym brzemieniu tworzenie "sekcji" - utworzyło sekcję stowarzyszeń archiwistów zawodowych.

Sekcja ta została utworzona przez 17 stowarzyszeń-członków na zebraniu inauguracyjnym w Waszyngtonie, w dniu 19 września 1976 r. i zatwierdzona przez rezolucję nr 7 Zebrania Generalnego 1 października 1976 r. Sekcja wybrała Komitet Zarządzający złożony z przedstawicieli 7 narodowych stowarzyszeń archiwalnych³.

Przewodniczący i sekretarz zostali powołani przez Prezydenta MRA zgodnie z Konstytucją, w marcu 1977 r.

Pierwszą sprawą, jaką zajął się Komitet Zarządzający było opracowanie projektu Statutu /franc. regulaminu/, który został przyjęty przez I a następnie uzupełniony przez II i III doroczne zebranie delegatów SPAA i zatwierdzony przez Komitet Wykonawczy MRA. Statut przewiduje zebranie plenarne co cztery lata w ramach kolejnego Kongresu Archiwów, doroczne zebrania delegatów połączone z Konferencjami Okrągłego Stołu.

² zob. "Archiwista" 1979 nr 1/2 /56-57/ s. 3-19.

³ W skład Komitetu Zarządzającego powołany został, nieobecny w Waszyngtonie przewodniczący Stow. Archiwistów Polskich jako wnioskodawca z Kongresu w Moskwie 1972 r. /przyp. tłum./

Ponieważ zagadnienia organizacyjne i wybory uzupełniające okazują się niezbędne co roku, głosowania w tych sprawach powierzone zostały dorocznym zebraniom delegatów, przy czym ustalono, że stowarzyszenia każdego narodu mają tylko jeden głos. W innym przypadku narody posiadające liczne stowarzyszenia regionalne /jak np. USA - 16, Jugosławia - 8/ byłyby w stanie zmajoryzować interesy archiwistów z innych krajów.

Podstawowe zasady statutu SPAA przewidują: zgodność z Konstytucją MRA oraz gotowość wszystkich stowarzyszeń do współpracy jako pierwszy krok do uzyskania statusu członkostwa, które jest równocześnie członkostwem w MRA. Dlatego obok "członków" art. 5 ustanawia "korespondentów" posiadających pełny udział we współpracy i wymianie informacji oraz prawo przemawiania w czasie zebrań. Większość z tej grupy uważa składki na rzecz MRA za główną przeszkodę do uzyskania członkostwa. W istocie jednak w organach MRA 40 stowarzyszeń regionalnych lub specjalistycznych nie posiada praw równych z ogólnymi stowarzyszeniami krajowymi, nawet jeśli uzyskały status członka i opłaciły pełne składki członkowskie. W związku z tym SPAA uzyskało od Komitetu Wykonawczego by przedstawił on Zebraniu Generalnemu MRA propozycję wprowadzenia w art. 3 Konstytucji dwóch kategorii z różnym wymiarem składek: B I - stowarzyszenia ogólnokrajowe /ze składką 100 dol. am./ oraz B II - stowarzyszenia specjalistyczne narodowe lub wielonarodowe i stowarzyszenia regionalne /ze składką 50 dol. am./. Ponadto SPAA zaleca by w przypadkach wyjątkowych, Komitet Wykonawczy MRA został upoważniony do przyznawania prawa opłacania składek grupy B II dla stowarzyszeń ogólnokrajowych dysponujących ograniczonymi środkami / np. stowarzyszenia nie ściągające składek członkowskich i nie korzystające z dotacji państwowych, szczególnie w krajach rozwijających się/. Uznano odrębne składki na rzecz Sekcji za niewskazane i nie praktykowane.

Niezależnie od tego statut SPAA ustanawia prawa wszystkich członków pod względem udziału w dyskusji i głosowaniu nad zagadnieniami dotyczącymi celów i działań, jak również do wygłaszania opinii w ramach korzystania z przysługującego każdemu narodowi prawa głosu. W wielu krajach bowiem ogólnokrajowe stowarzyszenie archiwistów reprezentuje tylko zatrudnionych w archiwach państwowych a przecie uzyskanie ogólnej opinii zawodowej może być osiągnięte tylko na drodze udziału stowarzyszeń, których członkami są również archiwiści niepaństwowi. Sekcja zaleca włączenie tej zasady do art. 17 Konstytucji MRA i w ten sposób do zmiany głosu /ów/ stowarzyszeń w zbiorowy głos, który będzie miał równe prawa ze zbiorowym głosem państw - członków.

Zgodnie z zaleceniami UNESCO Komitet Zarządzający SPAA został rozszerzony przez włączenie przedstawicieli wszystkich kontynentów.

2.2. Współpraca, informacja

Zgodnie z pkt 3 Statutu SPAA ogólnymi zadaniami uchwalonymi przez zebranie delegatów SPAA a następnie zaaprobowanymi przez Komitet Wykonawczy MRA są: " 1/popieranie bliższej współpracy wszystkich stowarzyszeń archiwistów, 2/zbieranie i rozpowszechnianie informacji dotyczących wszystkich stowarzyszeń archiwistów, 3/realizacja przedsięwzięć o ogólnym znaczeniu zawodowym, 4/reprezentowanie i umocnianie elementu niepaństwowego w MRA".

Podstawowym zadaniem wynikającym z pkt. 1/ i 2/ było nawiązanie kontaktu i zarejestrowanie wszystkich stowarzyszeń archiwistów. Ogółem zarejestrowano 76 stowarzyszeń: 36 w Europie, 23 w Ameryce Północnej, 7 w Ameryce Łacińskiej, 3 w Afryce, 2 w

Azji i 2 w Australii wraz z Oceanią. 35 tych stowarzyszeń to stowarzyszenia ogólnokrajowe, których członkami są zarówno osoby fizyczne, jak i prawne /instytucje/ reprezentujące archiwa wszelkich typów: 19 w Europie, 9 w Ameryce, 3 w Afryce, 2 w Azji oraz 2 w Australii i Oceanii. 11 stowarzyszeń to stowarzyszenia ogólnokrajowe specjalistyczne, do których należą archiwiści pracujący w archiwach określonego typu np. kościelnych, gospodarczych czy instytucji społecznych: - takie działają tylko w Europie. Występuje też 29 stowarzyszeń regionalnych, które grupują archiwistów z wszelkich typów archiwów w danym regionie, zazwyczaj w jednym lub kilku stanach państwa federalnego: 21 w USA i Kanadzie, 8 w Jugosławii. Jak dotąd nie ma stowarzyszeń archiwistów w krajach świata islamskiego oraz w krajach socjalistycznych - z wyjątkiem Polski oraz niez zaangażowanej Jugosławii.

Nie mówiąc już o 23 członkach, wszystkie stowarzyszenia, z którymi nawiązano kontakt wyrażają gotowość współpracy w charakterze korespondentów, 60 stowarzyszeń z 30 krajów nadesłało szczegółowe informacje na temat ich organizacji, członków i zadań. Ten materiał będzie stanowił podstawę drugiej, poprawionej i rozszerzonej wersji opracowywanego przez przewodniczącego SPAA "Raportu o Stowarzyszeniach Archiwistów /którego pierwsze ujęcie przedstawione w Waszyngtonie w 1976 r.⁴ oraz Międzynarodowego Spisu Stowarzyszeń Archiwistów już zatwierdzonego do druku przez Komitet Wydawniczy i Komitet Wykonawczy MRA. Ten informator umożliwi porównanie struktur organizacyjnych, statutów, zadań i działalności stowarzyszeń oraz wydawanie Biuletynu, który informować będzie o bieżących działaniach, oba te wydawnictwa sprzyjać będą rozpowszechnieniu informacji i przykładów. Pierwszy numer "Biuletynu" został opóźniony na skutek poważnego wypadku, któremu uległa p.Camp-

⁴ Zob. "Archiwista" 1979 nr 1/2 /56-57/ s. 3-19.

bell, sekretarz Sekcji oraz pożałowania godnych następstw tego wypadku. Ten pierwszy numer objąć ma wzmiankowany wyżej raport i spis oraz wyniki spotkań Sekcji podczas IX Międzynarodowego Kongresu Archiwów w Londynie. Następnie biuletyn ten będzie ogłaszał sprawozdania z zebrań SPAA oraz przeglądy ważnych artykułów ukazujących się w publikacjach Stowarzyszeń z zaleceniami do możliwości wykorzystania ich przekładów.

Kontakty pomiędzy stowarzyszeniami i wymiana archiwistów były również rozwijane. Należy tu wskazać na rozpoczętą serię wykładów wygłaszanych przez archiwistę niemieckiego w Argentynie i Brazylii. Przewodniczący SPAA, jako przedstawiciel niemieckiej / Zachodnio-niemieckiej / Komisji UNESCO brał czynny udział w Międzynarodowym Seminarium na temat Strategii Rozwoju Archiwów Trzeciego Świata w Berlinie /Zach./ w 1979 r. zorganizowanym wspólnie przez Niem. Komisję UNESCO i MRA.

2.3. Przedsięwzięcia o zasięgu zawodowym

W związku z pkt. 3 zadań ogólnych, Komitet Zarządzający otrzymał w 1977 r. zadanie zorganizowania Komisji Programowej Międzynarodowego Tygodnia Archiwów zgodnie z wytycznymi Zebrania Ogólnego MRA. Opracowano szczegółowe propozycje organizacyjne na szczeblu międzynarodowym, narodowym, regionalnym i lokalnym. Pierwsze spotkanie delegatów SPAA w Cagliari przedyskutowało i zaleciło te propozycje, zatwierdził je Komitet Wykonawczy MRA na sesji w Lyonie, Sekretarz Wykonawczy opublikował ich skróconą wersję w Biuletynie MRA nr 7 /grudzień 1979 r. / a przewodniczący i Sekretarz SPAA rozesłali pełny tekst, obejmujący 58 punktów do wszystkich zainteresowanych stowarzyszeń i instytucji. Przewodniczący wykorzystał też wspomniane Semina-

rium, by zaproponować poczynania szczególnie nadające się dla krajów rozwijających się.

Wszystkie propozycje spotkały się z żywym, pozytywnym przyjęciem, wykonanie ich jednak wzbudziło pewne wahania; mimo to jednak ustalony okres zaczynający się w październiku 1979 r. przyniósł na całym świecie mnóstwo imprez uroczystości obchodzących w skali narodowej, regionalnej i lokalnej "Międzynarodowy Tydzień" z zaskakującym sukcesem. Pierwsze propozycje wyszły ze strony Brazylii i Polski, gdzie doświadczenia podobnych poczynani miały już wieloletnią tradycję; tutaj "Tygodnie" obchodzone były w sposób najbardziej uroczysty. W Polsce przeprowadzenie bogatego programu, pełnego znakomitych pomysłów na wszystkich poziomach trwało pół roku. Programy i sprawozdania z ich wykonania napłynęły z Argentyny, Bahamów, Brazylii, Bułgarii, Gujany, Holandii, Indii, Iraku, Japonii, Kanady, Kenii, Luksemburga, Malazji, Polski, Rumunii, Sri Lanki, Szwecji, USA i Związku Radzieckiego; podsumowujące sprawozdanie ogłoszone zostało w Biuletynie MRA. W Argentynie, Brazylii, Czechosłowacji, Holandii, RFN, Rumunii i ZSRR wyprodukowano odpowiednie filmy.

Znakomitą pomoc w zakresie propagandy i zasiłku finansowego stanowią patronat p. M' Bow, generalnego dyrektora UNESCO. Niestety było to jedyne co udało się zrealizować z planowanych przedsięwzięć na płaszczyźnie międzynarodowej. Pomimo, że UNESCO postawiło do dyspozycji swe pomieszczenia nie udało się przeprowadzić sesji otwierającej "Tydzień", sympozjów, wystaw i pokazów filmów, które miały podkreślić znaczenie archiwów w skali światowej. Trzecie spotkanie delegatów SPAA uzgodniło, że imprezy "Tygodnia" mają być powtarzane w określonych terminach, które ustalono co pięć lat. Gdy będzie się organizować "Drugi Międzynarodowy Tydzień Archiwów" w oparciu o doświadczenia pierwszego, wyda-

je się rzeczą nieodzowną zorganizowanie uroczystego otwarcia tej imprezy przez patronujące UNESCO i innych przewidywanych uprzednio poczynani międzynarodowych, których przygotowanie musi być podjęte z należyтым wyprzedzeniem.

2.4. Problemy udziału archiwistów niepaństwowych

W wykonaniu pkt. 4 "Zadań ogólnych" Sekcja przygotowała przeprowadzenie "spotkania warsztatowego", w ramach zebrania plenarnego SPAA w czasie IX Międzynarodowego Tygodnia Archiwów w Londynie w dniu 19 września 1980 r. 22 raporty stanowiąc będą podstawę dyskusji przeglądowej na ogólny temat "Archiwa pochodzenia nie-państwowego w świecie : typy, struktury, zasoby, metody, organizacja i integracja zawodowa". Wycho- dząc od analizy w skali światowej problemów 1/archiwów związków religijnych, 2/archiwów rodowych, 3/archiwów socjo-gospodarczych, 4/archiwów masowego przekazu, 5/archiwów nauki i sztuki, 6/archiwów tradycji mówionej - SPAA zamierza zwrócić uwagę na różnorodność dokumentacji powstającej poza działaniem państwa i podkreślić nieodzowność integracji zawodowej, w ramach odpowiednich stowarzyszeń, archiwistów odpowiedzialnych za zabezpieczenie tej cennej spu- ścizny kulturalnej ludzkości.

3. Projekty

Wydawnictwa

1. Biuletyn SPAA z wykazem stowarzyszeń, raportem o stanie stowarzyszeń archiwistów, harmonogramem zebrań wszystkich stowarzyszeń, informacjami o ich działalności i wydawnictwach. W przyszłości wszystkie informacje winny być zbierane i rozpowszechniane

przez ten Biuletyn /2.2/

2. Wykaz Stowarzyszeń Archiwistów /2.2/

3. Kontakty i wymiana archiwistów pomiędzy stowarzyszeniami
4. Seminaria

4. Zalecenia dla MRA

1. Poprawki do Konstytucji : uznanie różnorodnych typów zawodowych stowarzyszeń archiwistów przez zróżnicowanie kategorii członków kategorii B /art. 3/ ; zasada równości dla wszystkich stowarzyszeń /art. 17/ ze zróżnicowaniem składek grup B I i B II z możliwością nielicznych wyjątków, przy czym decyzja należeć będzie do Komitetu Wykonawczego, Biura i Skarbnika MRA /art. 3,7/

2. Terminy dorocznych zebrań Komitetu Wykonawczego :

We wszystkich latach pomiędzy Kongresami, zebrania te winny być organizowane po Konferencjach Okrągłego Stołu, co zapewni szybką ratyfikację uchwał i wniosków SPAA. Ze względów budżetowych doroczne zebrania SPAA organizować regularnie w czasie Konferencji Okrągłego Stołu.

3. Subwencje : Z uwagi na to, że nie praktykuje się ściągania oddzielnych składek na rzecz SPAA, należy regularnie przydzielać roczną subwencję MRA na wydatki bieżące sekretariatu SPAA.

4. Międzynarodowe Tygodnie Archiwów powinny być powtarzane regularnie co pięć lat, a więc 1985, 1990, 1995. W r. 1985 niezbędne będzie zorganizowanie imprez na płaszczyźnie międzynarodowej ; przygotowania należy podjąć we właściwym czasie.

/-/ Helmut Dahm

Międzynarodowa Rada Archiwów /MRA/
Seksja Stowarzyszeń Archiwistów /SPAA/

Statut

przyjęty podczas pierwszego dorocznego zebrania delegatów w Cagliari 4 października 1977 r., poprawiony w czasie drugiego i trzeciego zebrań dorocznych delegatów w Nairobi 12 października 1978 r. i Gosier /Gwadelupa/ 7 listopada 1979 r., zaaprobowany i zatwierdzony przez Komitet Wykonawczy Międz. Rady Archiwów w Lyonie 1977, Dar - es - Salaam 1978 i San Juan /Porto Rico/ 1979 r.

1. Nazwa : Organizacja ta nosi nazwę Sekcja Stowarzyszeń Archiwistów Zawodowych /SPAA/
2. Podstawa prawna : SPAA jest sekcją Międzynarodowej Rady Archiwów /MRA/ zgodnie z art. 34 Konstytucji MRA. Została utworzona na wniosek Komitetu Wykonawczego MRA w dniu 29 września 1976 w Waszyngtonie oraz zatwierdzona uchwałą nr 7 Zgromadzenia Generalnego MRA w Waszyngtonie w dniu 1 października 1976.

Statut i działalność sekcji winna być zgodna z Konstytucją i programem działania MRA i musi być zaaprobowana przez Komitet Wykonawczy MRA.

3. Zadania ogólne : Zgodnie z zasadniczymi celami MRA, zadania SPAA ustala się jak następuje :

- 1/ rozwijanie współpracy pomiędzy wszystkimi stowarzyszeniami archiwistów,
- 2/ zbieranie i rozpowszechnianie informacji o działalności wszystkich stowarzyszeń archiwistów,
- 3/ realizowanie przedsięwzięć o znaczeniu zawodowym,
- 4/ reprezentowanie i umocnienie udziału osobistego archiwistów zatrudnionych w służbach niepaństwowych w łonie MRA.

4. Członkowie : Każde stowarzyszenie zrzeszające osoby zainteresowane zawodowo, w jakimkolwiek charakterze, w zarządzaniu i zabezpieczaniu archiwów może zostać członkiem SPAA.

Członkowie SPAA muszą być członkami MRA zgodnie z art. 3 Konstytucji MRA, w kategorii członków "B" / B I lub B II/.

Mają oni prawo brania udziału w dyskusjach, prawo do głosowania na Zebraniu plenarnym SPAA oraz prawo zgłaszania kandydatów na członków Komitetu Zarządzającego, jak również udziału w ich wyborze zgodnie z procedurą określoną pkt 7 i 8.

- 5/ Korespondenci : Stowarzyszenia archiwistów nie będące członkami MRA zaproszone są do współpracy z SPAA i brania udziału w jej zebraniach w charakterze obserwatorów, z prawem zabierania głosu w dyskusjach.

- 6/ Zebranie plenarne : Zebrania plenarne SPAA odbywają się przy udziale wszystkich stowarzyszeń współpracujących. Zbiera się je co najmniej raz na 4 lata w ramach Międzynarodowego Kongresu Archiwów, by zatwierdzić działalność Sekcji i wysunąć wnioski. Wszyscy członkowie i korespondenci mają prawo zabierania głosu w dyskusji - jednak w głosowaniach biorą udział tylko członkowie.

- 7/ Doroczne zebranie delegatów : Doroczne zebranie delegatów

SPAA obejmuje delegatów wszystkich stowarzyszeń współpracujących. Stowarzyszenia archiwistów każdego kraju może wysłać jednego delegata; jeżeli w danym kraju działa kilka stowarzyszeń archiwistów wysyłają one wspólnie jednego delegata. Wszyscy delegaci mogą uczestniczyć w dyskusji, przy czym tylko delegaci stowarzyszeń - członków mają prawo udziału w głosowaniu. Doroczne zebranie delegatów powołane jest do ustalania kierunków działalności, organizacji i zarządzania Sekcją.

8/ Komitet Zarządzający: Komitet Zarządzający składa się z co najmniej siedmiu, nie więcej zaś niż jedenastu członków wliczając w to przewodniczącego i sekretarza. Członkami Komitetu Zarządzającego mogą być tylko przedstawiciele stowarzyszeń - członków Sekcji. Są oni wybierani przez Doroczne Zebranie delegatów zwykłą większością głosów na kadencję czteroletnią, która może być 1 raz odnowiona. Jeżeli któryś z członków Komitetu składa rezygnację, jego stowarzyszenie może przedstawić następcę, który wybrany przez doroczne zebranie delegatów na resztę kadencji. Komitet Zarządzający zbiera się co najmniej raz na rok, by zorganizować działalność zaleconą przez zebranie plenarne, określoną bliżej i nadzorowaną przez doroczne zebranie delegatów.

9/ Przewodniczący i sekretarz: Zgodnie z art. 34 Konstytucji MRA, przewodniczący i sekretarz zostają mianowani przez prezydenta MRA na wniosek Sekcji, na kadencję 4 lat, który może być przedłużony 1 raz na następną kadencję dodatkową. Przewodniczący Sekcji opracowuje dla Sekretariatu Wykonawczego MRA pisemne sprawozdanie z działalności Sekcji, które składa na dwa miesiące przed każdym zwyczajnym zebraniem Komitetu Wykonawczego MRA; podobne sprawozdanie składa zwyczajnemu Zebraniu Generalnemu MRA. Prowadzenie korespondencji i załatwianie spraw bieżących Sekcji, jak również zawiadywanie jej fi-

nansami powierza się sekretarzowi.

10/ Komitety: Komitet Zarządzający może powoływać komitety ad hoc, dla wykonania zadań specjalnych Sekcji.

11/ Wydawnictwa: Sekcja wydaje Biuletyn. Inne wydawnictwa mogą być przygotowywane do ogłoszenia w ramach planu wydawniczego MRA.

12/ Poprawki: Niniejszy statut może być poprawiany przez doroczne zebranie delegatów na wniosek Komitetu Zarządzającego.

Rezolucje Zebrania Plenarnego SPAA
/uchwalone w dniu 19 września 1980 r.
w Londynie /

Komitet Zarządzający Sekcji Stowarzyszeń archiwistów przedkłada Drugiemu Zebraniu Plenarnemu SPAA następujące rezolucje :

A. Wnioski dla Komitetu Wykonawczego MRA

1/ Poprawki do Konstytucji MRA : Drugie Zebranie Plenarne z satysfakcją stwierdza, że Zgromadzenie Generalne MRA przyjęło definicję i klasyfikację stowarzyszeń archiwistów zgodnie z wnioskiem o poprawkę do art. 3 Konstytucji i z zadowoleniem wita zmiany w wymiarze składek opłacanych przez członków grupy B. Należy nadal ze względów zasadniczych dążyć do wprowadzenia do art. 17 poprawki zapewniającej równość stowarzyszeń ogólnopństwowych, regionalnych i wyspecjalizowanych przy wykorzystywaniu prawa do drugiego głosu przysługującego każdemu państwu.

2/ Zebrania doroczne Komitetu Wykonawczego MRA.

Drugie Zebranie Plenarne SPAA potwierdza wniosek by przyjąć zasadę, że doroczne zebranie Komitetu Wykonawczego MRA powinno być organizowane w terminie po Konferencji Okrągłego Stołu.

3/ Subwencja

Drugie zebranie plenarne prosi o regularne wpłacanie rocznej subwencji na rzecz SPAA : na rok 1981 : 1000 dol. am., na

rok 1982 conajmniej 1500 dol. am.

4/ Międzynarodowe Tygodnie Archiwów.

Drugie zebranie plenarne zaleca regularne organizowanie Międzynarodowego Tygodnia Archiwów co pięć lat, poczynając od 1985 r.

B. Rezolucje dotyczące programu roboczego SPAA

1/ Wydawnictwa

1.1. Sekretarz jest odpowiedzialny za wydanie Biuletynu przewidzianego w pkt. 11 Statutu SPAA. Korzystać przy tym będzie z pomocy przewodniczącego i Komitetu Zarządzającego.

1.2. Poleca się ustępującemu przewodniczącemu opracowanie drugiej wersji " Raportu o Stanie Stowarzyszeń Archiwistów ", który winien zostać nadesłany w terminie umożliwiającym opublikowanie go w Biuletynie SPAA.

1.3. Raporty sesji roboczej SPAA z dn. 19 września 1980 r. po zrewidowaniu przez autorów i uzupełnieniu przez wyniki dyskusji powinny być przetłumaczone na 2 języki i opublikowane , Komitet Zarządzający zadecyduje, czy publikacja będzie miała miejsce w Biuletynie czy też w oddzielnej książeczce.

1.4. Ustępujący przewodniczący obowiązany jest przedstawić Komitetowi Zarządzającemu swe propozycje i zebrane materiały do Międzynarodowego Wykazu Stowarzyszeń Archiwistów do dalszego skompletowania i publikacji.

2/ Archiwa pochodzenia nie państwowego i integracja zawodowa ich pracowników.

2.1. Zebranie plenarne zaleca stowarzyszeniom archiwistów wszystkich krajów zwrócić uwagę na nieodzowność integracji

różnych zawodowych grup archiwistów, nie pracujących w archiwach państwowych, w ramach jednolitej społeczności zawodowej, opartej o wspólne wykształcenie zawodowe obejmujące również problematykę działania archiwów specjalistycznych. Ta społeczność zawodowa powinna znaleźć wyraz w jednym, wspólnym ogólnie narodowym stowarzyszeniu, którego zarząd powinien być złożony z przedstawicieli wszystkich grup archiwistów zawodowych zarówno zatrudnionych w sieci państwowej jak i w archiwach niepaństwowych.

Tam gdzie istnieje już kilka oddzielnych stowarzyszeń archiwistów należy dążyć do nawiązania między nimi bliskiej współpracy.

2.2. W Komitecie Zarządzającym SPAA należy utrzymać zasadę reprezentowania krajów z wszystkich kontynentów, uzupełniając ją przez równoległe stosowaną zasadę reprezentacji wszelkich grup zawodowych archiwistów zatrudnionych w sieciach państwowych i poza nimi. Przedstawiciele stowarzyszeń archiwistów wybrani do Komitetu Zarządzającego powinni być zarówno reprezentantami odpowiednich krajów, jak i oddzielnych grup zawodowych archiwistów zatrudnionych w archiwach państwowych, archiwach miast lub innych organów samorządu terytorialnego, archiwach uniwersytetów, instytucji naukowych i archiwach rodowych oraz osobistych, włączając w to archiwa literatury i sztuki, dalej w archiwach związków religijnych, archiwach gospodarczych i archiwach środków masowego przekazu. Z uwagi na to, że problemy techniczne różnych typów dokumentacji są przedmiotem działania komitetów technicznych MRA, SPAA zgodnie z p. 4 swego statutu uznaje za swój obowiązek zajęcie się problemami różnych grup zawodowych ogółu archiwistów.

Andrzej Igielski

Warszawa

Problematyka popularyzacji i wykorzystywania
zasobów archiwalnych w świetle
IX Międzynarodowego Kongresu Archiwów

Tematyka międzynarodowych kongresów archiwów dotyczy głównie podstawowych i aktualnych problemów archiwistyki. Pozwala to na wymianę doświadczeń w tym zakresie i dyskusję na stosunkowo szerokim forum specjalistów z różnych krajów, którzy reprezentują różne dziedziny teorii i praktyki archiwalnej.

Obradujący w dniach 15-19 września 1980 r. w Londynie IX Międzynarodowy Kongres Archiwów został poświęcony problemom udostępniania materiałów archiwalnych. Główne referaty i dyskusja zajmowały się tym zagadnieniem. Wystąpienia referentów i dyskusja wykazały różnorodność problematyki związanej z udostępnianiem zasobów archiwalnych w licznych krajach. Przy czym pojęcie udostępniania rozumiano tu bardzo szeroko, gdyż zaliczano do niego, nie tylko umożliwianie badaczom dostępu do materiałów archiwalnych dla badań naukowych, lecz także wykorzystywanie dokumentów dla celów oświatowych, kulturalnych i popularno-naukowych poprzez organizowanie ekspozycji w archiwach, czy też udział archiwaliów w większych wystawach o tematyce historycznej - imprezach jednorazowych, jak i stałych wystawach muzealnych.

Pierwsze przejawy działalności, popularyzującej zasoby archiwalne, można już odnotować w drugiej połowie XIX wieku, kiedy to przy

Archiwum Narodowym w Paryżu i centralnych archiwach w Londynie i Wiedniu zaczęto organizować muzea archiwistyki. Utworzenie tego typu instytucji było rezultatem koncepcji, iż archiwa mogą stać się pomocą przy nauczaniu historii. Z biegiem czasu rozszerzano zadania tych ekspozycji na dziedzinę popularyzacji zagadnień archiwalnych oraz pobudzenie zainteresowań historycznych wśród szerokich kręgów społeczeństwa. W XX wieku obserwowano wzrost zainteresowania publiczności historią, odwrotnie proporcjonalny do ograniczania programów szkolnych w tym zakresie.

Przedsięwzięcia popularyzujące sprawy archiwów były też adresowane do przedstawicieli "elity władzy", jak też intelektualistów zawodowo niezwiązanych z zagadnieniami archiwistyki. Miało to na celu wzmocnienie pozycji archiwów w życiu społecznym.

Podkreślić należy, że na Zachodzie dają się obserwować te ujemne zjawiska, które dają się we znaki archiwistom polskim. Pokutują fałszywe wyobrażenia o archiwach i ich działalności. Nawet wśród ludzi wykształconych, w tym i przedstawicieli administracji, większość myli archiwistów z bibliotekarzami, a zaledwie niewielu może określić co zawierają zbiory archiwalne. Znane też są ironiczne anegdoty, w których działalność archiwalna przedstawiana jest w formach karykaturalnych. Występuje to równocześnie ze stałym zwiększaniem się uczestnictwa placówek archiwalnych w życiu kulturalnym.

Współczesne muzea archiwalne poszukują nowych form działania i stosują najnowsze środki techniczne dla ekspozycji dokumentów tradycyjnych, w tym środki audio-wizualne obejmujące przezrocza i nagrania komentarzy specjalistów, objaśniających temat wystawy. Mimo tych kosztownych form, działalność muzeów nie odnosi tak wielkich sukcesów jak wystawy okresowe. Podczas IX Międzynarodowego Kongresu Archiwów podkreślano stosunkowo mały zasięg wystaw wewnętrznych, organizowanych w lokalu archiwum, gdyż z reguły zwiedzają je stali

bywalcy archiwum - użytkownicy, którzy przeważnie są i tak wystarczająco zorientowani w działalności placówek archiwalnych i zawartości ich zasobu. Znacznie większy zasięg mają okolicznościowe wystawy archiwalne, organizowane poza siedzibami archiwów. Adresowane są one do szerszej publiczności, niezależnie od form i tematyki takich wystaw. Najnowsza tendencja, występująca przy organizacji ekspozycji archiwalnych, wyraża się w proporcjach wystawianych materiałów archiwalnych, wśród których 50 % to kartografia i grafika, 25% rękopisy, 25 % obrazy o treści historycznej. Proporcje te mają bardziej estetycznie i interesująco przedstawić temat ekspozycji. Wystawa często sąsiaduje z pomieszczeniami, w którym odbywa się pokaz montażu audiowizualnego lub projekcja filmu z tego samego zakresu i jest dopełnieniem ekspozycji archiwalnej.

Bardzo dobre efekty dają podobno wystawy objazdowe; system taki pozwala objąć nim mieszkańców miejscowości położonych zdala od placówek archiwalnych. Duże znaczenie mają też mini-wystawy archiwalne w postaci tablic i gablot, zawierających reprodukcje dokumentów. Mogą być rozmieszczone w miejscach, w których występuje masowy ruch publiczności: w centrach handlowych, na dworcach kolejowych i lotniczych, w hallach różnych instytucji. Stanowią one swoistą reklamę macierzystych archiwów.

Duże znaczenie ma też przekazywanie materiałów archiwalnych dla wzbogacenia wystaw organizowanych przez inne instytucje kulturalne, oraz pokazy dokumentów archiwalnych przeprowadzanych podczas imprez urządzanych przez różne organizacje.

Działalność popularyzująca zasoby archiwów nie może pomijać współpracy z instytucjami oświatowymi. W wielu krajach wzrasta zapotrzebowanie nauczycieli na dokumentację archiwalną, jako pomoc w nauczaniu, jak też zaznacza się tendencja do włączania źródeł archi-

walnych do programów szkolnych historii. W tym celu zarysowuje się poparcie resortów oświaty w wielu krajach dla bezpośredniej współpracy szkolnictwa z archiwami.

W większości krajów praktykowane są wycieczki szkolne do archiwów. W tym przypadku stosuje się podczas pokazów dobrze zabezpieczone oryginały archiwaliów, lub oryginały akt średniej wartości albo też duplikaty.

Odrębnym działem popularyzacji są publikacje. Formą najwyższego rzędu są tu narodowe przewodniki po archiwach. Pojawia się też tendencja do rozwijania masowych "roboczych" edycji źródeł archiwalnych /mniej dokładnie opracowywanych oraz o skromnej szacie graficznej/, wydawanych przeważnie techniką offsetową. Niższa cena tych publikacji sprawia, że są one bardziej dostępne od kosztownych i starannie opracowanych wydawnictw naukowych. Popularne edycje źródłowe występują niekiedy nawet w formie wydań "kieszonkowych" rozprowadzanych masowo przez księgarnie. Inne formy wydawnictw popularnych to: faksymilia rękopisów /występują w Stanach Zjednoczonych i Czechosłowacji/; karty pocztowe z reprodukcjami ważnych dokumentów historycznych /Anglia/, odcisków pieczęci /NRD, Hiszpania, Francja/, oraz reprodukcjami medali /Stany Zjednoczone/. Do wydawnictw popularnych zaliczyć można również katalogi i foldery z wystaw archiwalnych.

Wszystkie wydawnictwa archiwalne są łatwiej odbierane przez "nieerudytów", różnego rodzaju amatorów-historyków i "hobbystów" oraz przede wszystkim przez młodzież szkolną.

Z innych form popularyzacji należy odnotować artykuły historyczne zamieszczane w prasie codziennej i tygodniowej, zawierające cytaty lub całe fragmenty źródeł archiwalnych /ZSRR/. W wielu krajach praktykowane jest też organizowanie audycji radiowych i progra-

mów telewizyjnych, poświęconych tematyce informującej o zbiorach archiwów /ZSRR, Kanada, Francja/. Organizuje się też imprezy zwane dniami "otwartych drzwi" w archiwach.

Na IX Międzynarodowym Kongresie Archiwów podkreślono też znaczenie urządzanych w Polsce "Tygodni Archiwów" jako oryginalnej formy popularyzacji problemów archiwalnych, jak też podkreślono znaczenie inicjatywy UNESCO wyrażone przez zorganizowanie "Roku Archiwów" w skali międzynarodowej.

W działalności popularyzacyjnej należy nadal poszukiwać nowych kręgów publiczności, do której akcja archiwów jeszcze nie dotarła, wymienić tu można pewne obszary prowincjonalne-wiejskie, gdzie propagowanie zbiorów archiwalnych może pobudzić zainteresowanie historią regionalną, lokalną, genealogią itd. Archiwa mogą i powinny nawiązywać kontakty z organizacjami zrzeszającymi emerytów i weteranów. Osoby w nich zrzeszone mogą przechowywać cenne dokumenty historyczne lub wiedzieć o ich istnieniu. W ten sposób popularyzacja łączy się z działalnością archiwów na polu zabezpieczania źródeł historycznych.

W wygłoszonych na Kongresie referatach, poświęconych wykorzystywaniu archiwaliów, wiele miejsca zajmowały nowe tendencje, które uwidoczniły się w tej dziedzinie w ostatnich latach. Podkreślano przede wszystkim zwiększone zainteresowanie historią najnowszą, wskazywano na konsekwencje tego zjawiska dla działalności archiwów oraz pojawienie się nowych problemów związanych z udostępnianiem. Wyrażano opinie, że ocena wartości akt najnowszych, przy ich przejmowaniu przez służbę archiwalną, winna być konsultowana z badaczami - historykami dziejów najnowszych chociaż podkreślano, iż obserwuje się rozszerzanie kręgu użytkowników najnowszych materiałów archiwalnych na specjalistów z innych dziedzin nauki, a nie wyłącznie

humanistów. Zwrócono uwagę na wzrost znaczenia statystycznej dokumentacji archiwalnej jako źródeł dla badań z zakresu nauk społecznych.

Niektóre wystąpienia zostały poświęcone praktycznemu wykorzystywaniu archiwów. Omówiono problemy związane z wykorzystaniem archiwaliów przez specjalistów z zakresu administracji i techniki. Praktyczne wykorzystywanie koncentruje się głównie na najnowszej części zasobu archiwalnego oraz wymaga szybkiej i sprawnej obsługi. Stwarza to dodatkowe obciążenie dla archiwistów; zjawisko to występuje prawie jednolicie we wszystkich krajach wszystkich kontynentów. Współczesne archiwa muszą podołać obowiązkom w tym zakresie, w przeciwnym razie ośrodki informacji naukowej i technicznej przejmą ich zadania i staną się "strażnikami" najnowszej dokumentacji. W związku z nowymi wymaganiami użytkowników archiwa powinny zrewidować swe metody pracy i nawet dotychczasową organizację. Modernizacja tego rodzaju nie powinna się ograniczać tylko do archiwum, ale musiałaby objąć system obiegu dokumentacji w instytucjach, składnicach akt i archiwach przejściowych. Dokumenty współczesne winny stać się przedmiotem szczególnej troski, a szybki dostęp do nich zagwarantowany poprzez zautomatyzowane wyszukiwania informacji. Potrzeby w tym zakresie dotyczą nie tylko głównych archiwów historycznych, lecz przede wszystkim archiwów gromadzących najnowsze archiwalia, archiwów pośrednich, oraz przedarchiwalnych ośrodków dokumentacji.

Referat na temat pokrewny: "Wykorzystanie archiwów dla potrzeb techniki" przedstawił sytuację w tym zakresie w Niemieckiej Republice Demokratycznej. Szczególny nacisk kładzie się tam na metody i możliwości wykorzystywania zasobu archiwalnego dla potrzeb techniki. W związku z tym wzrasta rola ekspertyzy przydatności dokumentacji technicznej, która ma być archiwizowana, pod ką-

tem jej przydatności dla ewentualnych przyszłych prac projektowych. Również w materiałach przechowywanych jako dokumenty historyczne można dopatrzeć się niejednokrotnie ich praktycznego znaczenia dla aktualnych potrzeb technicznych.

W krajach socjalistycznych, w związku ze społeczną własnością środków produkcji, dokumentacja naukowo-badawcza i techniczna jest przekazywana do archiwów państwowych. Jednocześnie państwowa służba archiwalna w krajach socjalistycznych ma możliwość planowego uzupełniania zasobu archiwalnego o dokumentację techniczną, pochodzącą z archiwów resortowych, przedsiębiorstw i jednostek administracyjnych, kierujących rozwojem techniki i gospodarki.

W wielu państwach tworzy się odrębne specjalne archiwa dokumentacji technicznej. System ten ma wiele zalet jak: możliwość przygotowania i skoncentrowania specjalistycznej kadry archiwalnej, stosowania specyficznych metod w zakresie zabezpieczania, opracowywania i wykorzystywania materiałów archiwalnych dotyczących działalności technicznej.

Wady tego systemu sprowadzają się do pewnego utrudnienia w pracy archiwów i to zarówno prac naukowych jak czynności praktycznych. Trudności stwarza określenie granic zespołów archiwalnych, formowanie zbiorów dokumentacji naukowo-technicznej, oraz zależność archiwów dokumentacji technicznej od ośrodków informacji naukowo-technicznej.

Włączenie dokumentacji technicznej do ogólnych archiwów państwowych ma również swoje pozytywne i negatywne właściwości. Do pozytywnych stron należy pozostawienie w całości zespołów archiwalnych w tym samym archiwum państwowym, bez konieczności wydzielania z nich "części technicznej" dla specjalnego archiwum dokumentacji technicznej. Negatywną stroną w tym systemie jest trudność z

zapewnieniem wyspecjalizowanej kadry archiwistów, obeznanych z metodami archiwizacji i opracowywania dokumentów technicznych, dla każdego archiwum państwowego.

W obu omówionych systemach gromadzenia dokumentacji naukowo-technicznej, archiwa państwowe wymagają współpracy specjalistów z dziedzin obejmujących tematycznie tego rodzaju materiały archiwalne. Pomoc ta jest niezbędna przy opracowywaniu archiwalnego aparatu informacyjnego. Pomimo to ostateczna selekcja archiwalnej dokumentacji naukowo-badawczej i technicznej, pod względem jej przydatności do wykorzystywania, praktycznego, obciąża użytkowników tych materiałów.

Jeden z referatów, wygłoszonych na IX Międzynarodowym Kongresie Archiwów, dotyczył wykorzystywania archiwaliów - materiałów kartograficznych i planów architektonicznych przy planowaniu rozbudowy miast. Stwierdzono, że w wielu archiwach państwowych, narodowych i regionalnych, a także w zbiorach prywatnych znajdują się liczne źródła historyczne, bez których nie można się obejść przy rekonstrukcji i konserwacji zabytków. Dokumentacja tego rodzaju była wykorzystywana przy odbudowie Warszawy, Gdańska, Drezna i Norimbergi, a także zamku w Budapeszcie. W tych przedsięwzięciach bowiem bardzo istotną sprawą były informacje o budynkach i elementach topograficznych z przeszłości.

Funkcję zarchiwizowanych materiałów kartograficznych można rozpatrywać również pod kątem jej przydatności dla opracowywania perspektywicznych planów rozbudowy miast. Archiwalne mapy i plany są cenną pomocą dla ustalenia czy na obszarze, przeznaczonym pod zabudowę, nie znajdują się dawne budynki o wartości zabytków historycznych, które powinny być chronione. Jednocześnie istnieje możliwość ustalenia miejsca położenia starych budowli podziemnych: kopalń, lochów, studni itp., które mogą zagrażać w przyszłości no-

wemu budownictwu. W referacie przytoczono przykłady ustalenia, na podstawie źródeł archiwalnych, przyczyn szkód górniczych w węgierskich miastach Pecs i Eger.

W RFN prowadzone jest wykorzystywanie informacji o dawnych materiałach budowlanych, pochodzących z zapisów w dokumentach archiwalnych. Specjalne ośrodki badań dokumentacji archiwalnej dla potrzeb budownictwa istnieją w Kanadzie i ZSRR / Muzeum Architektury w Moskwie/. Brak natomiast placówek kształcących specjalistów do wykorzystywania tego typu dokumentacji. Również archiwiści w tym zakresie mogą polegać na samokształceniu się w zakresie udostępniania i użytkowania dokumentacji technicznej. Idealnym systemem szkolenia archiwistów w tej dziedzinie byłby system scentralizowany, niestety jest on nie do zrealizowania. Archiwiści mogą opierać się jedynie na Konsultacjach ze specjalistami planowania architektonicznego i urbanistycznego.

Z przedstawionego przeglądu wystąpień na IX Międzynarodowym Kongresie Archiwów wynika, że problemy, dotyczące popularyzacji i wykorzystania zasobu archiwalnego, kształtują się w sposób zbliżony, a niekiedy identyczny z problematyką tego zakresu w Polsce.

Z wystąpień przedstawicieli Polski /prof. dr Z. Kolankowski, prof. dr T. Walichnowski / uczestnicy Kongresu mogli odnieść wrażenie, że sprawy te w naszym kraju rozwijają się zgodnie z ogólnymi tendencjami, widocznymi w większości krajów.

Nieco inaczej przedstawiają się sprawy popularyzacji i wykorzystywania materiałów archiwalnych w niektórych krajach tzw. "Trzeciego Świata". W wielu młodych państwach archiwa mają poważne kłopoty z gromadzeniem archiwaliów, gdyż stopień rozwoju tych krajów nie łączy się z tworzeniem i archiwizacją dokumentacji na szerszą skalę. Często wielojęzyczność społeczeństw złożonych z licznych

plemion, przeważnie pozbawionych własnego piśmiennictwa, a nawet własnego alfabetu, stoi na przeszkodzie w gromadzeniu źródeł historycznych, jak i zbiorów dokumentacji współczesnej. W niektórych krajach, jak np. w Kenii, stosuje się gromadzenie źródeł "tradycji ustnej" w postaci dokumentacji audiowizualnej, obejmującej zapisy i nagrania pieśni, tańców, obrzędów, legend i poezji ludowej. Zebrane w ten sposób materiały archiwalne są przeważnie wykorzystywane do montowania programów radiowych i telewizyjnych, a w mniejszym stopniu do indywidualnych badań naukowych.

W krajach "Trzeciego Świata" dokumentacja archiwalna w swej tradycyjnej formie również nie znajduje, jak dotychczas, należytej liczby badaczy - użytkowników. Zjawisko to wywodzi się z posiadania przez te kraje bardzo nielicznej kadry naukowej, a nieraz także z braku wyższych uczelni. Stąd pojawiają się tendencje do rozszerzania wykorzystania archiwów do potrzeb oświatowych, m.in. w Gujanie uczniowie szkół średnich, pisząc swe prace, korzystają w archiwach z autentycznych oryginalnych dokumentów.

Ogólna wymiana poglądów i doświadczeń archiwistów z około 130 krajów świata, dokonana na IX Międzynarodowym Kongresie Archiwów w Londynie, okazała się niezwykle ciekawa i pożyteczna dla rozszerzenia wiedzy o zagadnieniach popularyzacji i wykorzystywania archiwaliów.

INFORMACJE ARCHIWALNE

Sytuacja polskich archiwów kościelnych

Archiwa kościelne w Polsce stanowią odrębną sieć archiwalną, wyłączoną spod nadzoru p.s.a., co jest konsekwencją m.in. rozdziału Kościoła od Państwa / Konstytucja PRL art. 82. 2/.

Zasoby archiwów kościelnych poniosły znaczne straty, tak w czasie ostatniej wojny, jak i w burzliwym okresie porozbiorowym. Część zbiorów archiwów kościelnych w różnych okresach i różnymi drogami trafiła do bibliotek fundacyjnych, muzeów a częściowo przejęta została przez archiwa państwowe.

W Polsce w zasadzie wyłącznie Kościół Katolicki zachował w większości swoje archiwa. Materiały archiwalne innych związków wyznaniowych, o ile nie uległy zniszczeniu znalazły się w państwowym zasobie archiwalnym, lub zbiorach bibliotecznych i muzealnych.

Sieć polskich archiwów kościelnych charakteryzuje się znaczną specyfiką: przede wszystkim nie posiada ona naczelnego organu kierowniczego. Pewną rolę zastępczą, pod względem koordynacji działalności i metodyki prac archiwalnych, pełni Ośrodek Archiwów Bibliotek i Muzeów Kościelnych, powołany do życia w 1956 r. przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Ośrodek ten nie posiada żadnych uprawnień do zarządzania kościelną siecią archiwalną i formalnie jest tylko jednym z zakładów naukowych KUL, a jego działalność określona została w statucie jako sprawowanie opieki metodyczno-naukowej nad archiwami kościelnymi. Ośrodek wydaje czasopismo-półrocz-

nik pt. "Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne" /dotychczas ukazało się 39 tomów/, organizuje kursy i seminaria, których celem jest do- kształcanie specjalistyczne archiwistów kościelnych w Polsce, oraz zajmuje się mikrofilmowaniem dokumentów ze zbiorów archiwów i bi- bliotek kościelnych.

Inną cechą specyficzną jest dwoistość sieci archiwów kościel- nych; z jednej strony istnieje system hierarchiczny oparty o struk- turę terytorialną - diecezjalną, w skład którego wchodzi 7 archiwów archidiecezjalnych, 20 diecezjalnych, oraz liczne archiwa dekanalne i parafialne, będące archiwami najniższego szczebla. Sieć archiwów wynikająca z organizacji diecezjalnej jest dublowana niejako przez pion archiwów zakonnych. Archiwa zakonne dzielą się na generalne, prowincjonalne i partykularne /archiwa klasztorów i domów zakon- nych/. Istnieją równoległe autonomiczne systemy hierarchiczne ar- chiwów wewnątrz poszczególnych zgromadzeń zakonnych. Większość zakonów istniejących w Polsce posiada archiwa prowincjonalne, nie- które zaś zgromadzenia zakonne podlegają władzom prowincji zakon- nych, które rezydują poza granicami PRL i tam znajdują się archi- wa prowincjonalne. Zaledwie bardzo nieliczna grupa zakonów posia- da w Polsce archiwa generalne /teoretycznie o zasięgu światowym/.

Zarząd nad archiwami kościelnymi sieci terytorialnej - diece- zjalnej sprawują lokalne władze kościelne - biskupi, a nad archiwa- mi zakonnymi zwierzchnicy poszczególnych zgromadzeń - generalni, lub prowincjonalni.

Kościelne placówki archiwalne cierpią ogólnie na brak odpowied- nich lokali, które często ograniczone są do pomieszczeń magazyno- wych, a i to przeważnie nienadających się do tych celów. Z reguły brak odrębnej pracowni naukowej - czytelnicy dla badaczy - użytkowni- ków, przybywających z zewnątrz. Personel kierowniczy kumuluje czę- sto jeszcze inne funkcje kościelne, a archiwiści z przygotowaniem za-

wodowym są nieliczni.

Poziom archiwów kościelnych jest bardzo niejednorodny - obok placówek, które osiągnęły pełny rozwój archiwów naukowych, istnie- ją słabiej zorganizowane, w tym także takie, które nie wyszły je- szcze poza stadium składnicy akt.

Do najważniejszych potrzeb archiwów kościelnych można zali- czyć:

- konieczność dalszego umocnienia dotychczasowego Ośrodka Archi- wów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych przy KUL;
- obok szkolenia teoretycznego rozwinięcie praktyk archiwistów koś- cielnych w archiwach państwowych /zwłaszcza tych, które prze- chowują akta proveniencji wyznaniowej/;
- rozwinięcie współpracy z państwową służbą archiwalną w zakresie mikrofilmowania zbiorów.

Istnieje też projekt powołania rady naukowej dla archiwów koś- cielnych.

Do rozwiązania wymienionych problemów mogłoby przyczynić się Stowarzyszenie Archiwistów Polskich, które mogłoby odegrać ro- lę pośrednika pomiędzy archiwami kościelnymi a państwową służbą archiwalną. Inicjatywa w tych sprawach wchodzi w zakres zadań sta- tutowych naszego Stowarzyszenia. Dotychczas zainteresowanie archi- wami ze strony SAP ograniczało się do sporadycznych kontaktów nie- których ogniw terenowych Stowarzyszenia. Obecnie aktywność na wyższym szczeblu wydaje się bardzo wskazana.

Andrzej Igielski
Warszawa

SPRAWY ORGANIZACYJNE SAP

Sprawozdanie z obrad II posiedzenia Plenarnego Zarządu Głównego SAP

W dniu 10 listopada 1980 r. w Warszawie odbyło się II posiedzenie plenarne Zarządu Głównego naszego Stowarzyszenia. Posiedzenie miało charakter rozszerzony, gdyż rozesłano specjalne zaproszenia do oddziałów wojewódzkich z prośbą o delegowanie przedstawicieli. Na omawiane posiedzenie, poza członkami Zarządu Głównego, przybyły osoby reprezentujące następujące oddziały: Białystok, Bydgoszcz, Kielce, Łódź, Olsztyn, Poznań, Przemyśl, Szczecin, Toruń, Warszawa, Wrocław oraz Zielona Góra. Ogółem w posiedzeniu wzięło udział 26 osób.

Przyjęto porządek obrad, który obejmował m.in. następujące sprawy:

- 1/ Informacja Prezydium ZG o działalności SAP w okresie od 28 maja 1980 do 10 listopada 1980 r.;
- 2/ Sprawy wydawnicze;
- 3/ Sprawy finansowe - przyjęcie preliminarza budżetowego na rok 1981;
- 4/ Ramowy program prac ZG SAP na lata 1980-1984;
- 5/ Dyskusja i podjęcie uchwał odnośnie punktów 1-4;
- 6/ Zadania Stowarzyszenia w aktualnej sytuacji kraju - zagajenie i dyskusja.

Przewodniczący ZG kol. Z. Kolankowski przedstawił informację Prezydium ZG o działalności Stowarzyszenia w okresie pomiędzy I a II posiedzeniem plenarnym ZG /28 maja - 10 listopada 1980 r./ W sprawach organizacyjnych zaznaczyło się wzmożenie działań Prezydium ZG, które przyjęło zasadę comiesięcznych posiedzeń. Sekretariat ZG funkcjonował bez przerwy letniej, pozytywnie załatwiono sprawę zatrudnienia 3 osób w niepełnym wymiarze czasu pracy /łącznie 1 etat/. Opracowano zakres zadań członków Prezydium. Poza sprawami bieżącymi Prezydium zajmowało się koncepcją I Powszechnego Zjazdu Archiwistów oraz kontaktami międzynarodowymi w związku z posiedzeniem Zarządu Sekcji Stowarzyszeń Archiwistów /SPAA/ w Londynie /wrzesień 1980 r./. W sprawach finansowych odnotować przede wszystkim należy otrzymanie dotacji Ministerstwa Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki /50 tys. zł/, wzmożono zabiegi o ściągnięcie składek członkowskich. Sprawy wydawnicze: wyszedł z drukarni nr 1 Archiwisty za 1980 r. w przygotowaniu znajdują się następne, wpływają zamówienia na prenumeratę na rok 1981, uruchomiono wydawanie materiałów szkoleniowych, których nr 1 jest w produkcji, a następne dwa znajdują się w przygotowaniu. Sprawy szkoleniowe: przedstawiciele ZG brali udział w inauguracji roku szkolnego na pomaturalnym studium archiwalnym w Warszawie. Sprawy współpracy międzynarodowej: przewodniczący ZG brał aktywny udział w delegacji polskiej na IX Międzynarodowy Kongres Archiwistów w Londynie i został ponownie wybrany do zarządu Sekcji Stowarzyszeń Archiwistów /SPAA/. Przewiduje się zebranie plenarne w Polsce na wiosnę 1981 r. oraz w Norwegii /Oslo - jesień 1981/. Sprawę składki SAP załatwiono pomyślnie dzięki pomocy NDAP.

Sprawy różne: wznowiono konkurs na najlepszego archiwistę zakładowego, zaplanowano objęcie konkursem trzy oddziały: Przemyśl, Sandomierz i Toruń. Stowarzyszenie nasze było reprezentowa-

ne na VIII Zjeździe Bibliotekarzy Polskich w Poznaniu, w którym wziął udział kol. A. Tomczak wiceprzewodniczący ZG.

W uzupełnieniu informacji Prezydium ZG kol. A. Igielski w imieniu zespołu redagującego "Archiwistę" przedstawił aktualną sytuację w działalności wydawniczej SAP: w okresie sprawozdawczym opracowano i oddano do produkcji dwa numery "Archiwisty" - nr 2/3 podwójny zawierający materiały z VI Krajowego Zjazdu Delegatów SAP, numer ten znajduje się w drukarni, numer pojedynczy /nr 4 za 1980/ jest w przepisywaniu, zawiera artykuły, informacje, omówienie spraw organizacyjnych i kronikę Stowarzyszenia za I półrocze 1980 r. W produkcji /po korekcie/ znajduje się pierwszy zeszyt materiałów szkoleniowych, pozostaje do uzgodnienia z Naczelnym Zarządem Wydawnictw wysokości nakładu.

W dalszym ciągu posiedzenia skarbnik ZG kol. E. Zaorska przedstawiła preliminarz budżetowy SAP na rok 1981. Preliminowane wydatki zamykają się sumą 254.250 zł, a przewidywane dochody własne wraz z saldem z 1980 r. wyniosą 133.250 zł oraz dotacja 147.200 zł.

Następnie przewodniczący ZG kol. Z. Kolankowski przedstawił projekt ramowego programu pracy Zarządu Głównego na lata 1980 - 1984, który obejmuje organizację Powszechnego Zjazdu Archiwistów w 1982 r., dziesięć roboczych posiedzeń plenarnych ZG, spotkania z przewodniczącymi oddziałów oraz przygotowania do Krajowego Zjazdu Delegatów w 1984 r. Niezależnie od programu przewiduje się zebrania robocze Prezydium ZG w miarę potrzeb, dyktowanych wymogami działalności bieżącej SAP, przeważnie jednak co miesiąc.

Następnie wywiązała się dyskusja, w której zabierali głos kol. A. Tomczak /Toruń/, kol. S. Mika /Kraków/, wypowiedzi dotyczyły głównie spraw preliminarza, oraz dotacji ZG dla oddzia-

łów wojewódzkich na ich przedsięwzięcia organizacyjne. Kol. kol. E. Zaorska i S. Kaźmierczak udzielali wyjaśnień i odpowiedzi na zapytania dotyczące spraw finansowych. Kol. K. Sławińska /Bydgoszcz/ poruszyła sprawę reaktywowania Oddziału SAP w Bydgoszczy, oraz przekazała 24 wypełnione deklaracje członkowskie z Bydgoszczy. Kol. Z. Kolankowski w imieniu Prezydium ZG apelował o zwiększenie dyscypliny finansowej, gdyż prawo do dotacji uzależnione jest od wykazywania się własnymi dochodami. Kol. A. Igielski zgłosił wniosek o upoważnienie Prezydium do prowadzenia czynności zmierzających do formalnego reaktywowania Oddziału Bydgoskiego. Następnie odbyło się głosowanie, podczas którego zatwierdzono preliminarz budżetowy SAP na 1981 r., ramowy plan pracy ZG na okres kadencji, oraz upoważniono Prezydium do działań w sprawie formalnego reaktywowania Oddziału w Bydgoszczy.

W drugiej części posiedzenia po zagajeniu przewodniczącego ZG kol. Z. Kolankowskiego odbyła się dyskusja nad pkt. 6 porządku obrad "Zadania Stowarzyszenia w aktualnej sytuacji kraju". W ożywionej dyskusji wzięli udział przedstawiciele Oddziałów Wojewódzkich SAP, którzy przedstawili dezyderaty i problematykę nurtującą terenowe środowiska archiwalne. Szczególnie szeroko omawiano problematykę archiwów zakładowych, wskazując na liczne nieprawidłowości i brak zrozumienia wagi narastającego zasobu archiwalnego w większości jednostek administracji i gospodarki narodowej.

Z problemów państwowej służby archiwalnej omawiano najbardziej brzmiały problemy kadrowe i lokalowe archiwów państwowych wszystkich szczebli. Podkreślano konieczność sprawiedliwego rozdziału środków na ochronę dóbr kultury i potrzebę zwrócenia uwagi społeczeństwa na znaczenie archiwów w życiu kraju.

Wśród zgłoszonych postulatów na szczególną uwagę zasługują uwagi o konieczności wznowienia przerwanych prac nad projektem ustawy archiwalnej /J. Tandecki - Toruń i B. Frankiewicz - Szczecin, A. Bieniaszewski - Poznań/ zaprzestania praktyki częstych reorganizacji sieci archiwalnej, która często jest działalnością pozorną i polega na zmianie nazw archiwów, co dezaktualizuje informator archiwalne i dezorientuje badaczy /I. Grochowska - Białystok, S. Mika - Kraków/, podjęcia badań w zakresie chorób zawodowych archiwistów /J. Świerzewski - Warszawa/, współdziałania Stowarzyszenia z pracownikami muzeów i bibliotek /K. Wiwatowska - Olsztyn/ utworzenia stanowiska "archiwisty dyplomowanego" /J. Tandecki - Toruń/. Na brak etatowych archiwistów zakładowych wskazywali M. Brychcy /Zielona Góra/, K. Nobis /Kielce/, K. Sławińska /Bydgoszcz/. Po dalszej dyskusji w sprawie realizacji dezyderatów, w której uczestniczyli M. Motas /Warszawa/, B. Halbert /Warszawa/, J. Kozłowski /Łódź/, B. Woszczyński /Warszawa/ postanowiono przygotować memoriał o stanie archiwów i przedstawić go kompetentnym władzom.

Kol. A. Tomczak /Toruń/ stwierdził, że przedstawiony memoriał nie może ograniczać się do przedstawienia obecnego stanu archiwów, lecz musi zawierać konkretne propozycje co do wyjścia z zaistniałej sytuacji. Kol. Z. Kolankowski stwierdził, że Stowarzyszenie od początku swego istnienia występowało do władz sygnalizując różne nieprawidłowości w życiu archiwów. Prowadzono też ankiety i sondaże, niekiedy sięgające głęboko w teren. Niektóre wyniki były ogłaszane w "Archiwiscie". Prezydium ZG nawiązało ostatnio kontakty z Komitetem Porozumiewawczym Stowarzyszeń Twórczych i Naukowych, który przygotowuje kompleksowy raport o stanie kultury w Polsce. Istnieje okazja by nasze Stowarzyszenie wniosło swe materiały do opracowania części dotyczącej archiwów polskich i narodowego zasobu archiwalnego. W związku z tym wydaje się celowe przystąpienie

nie Stowarzyszenia Archiwistów Polskich do tej inicjatywy. B. Halbert i A. Igielski przedstawili argumenty na rzecz przystąpienia SAP do prac Komitetu. Po dyskusji przyjęto jednomyślnie uchwałę o przystąpieniu Stowarzyszenia Archiwistów Polskich do Komitetu Porozumiewawczego Stowarzyszeń Twórczych i Naukowych na prawach członka afiliowanego. Wybrano komisję wnioskową, która zajmie się redagowaniem memoriału, w składzie kol. kol. A. Tomczak, B. Halbert, B. Woszczyński i E. Zaorska. Postanowiono, że Oddziały Wojewódzkie nadeślą dalsze materiały i wnioski do opracowania przez komisję wnioskową.

Podsumowując posiedzenie przewodniczący ZG kol. Z. Kolankowski podkreślił wagę podjętych decyzji i znaczenie dyskusji oraz uchwał podjętych przez członków ZG i przedstawicieli Oddziałów Wojewódzkich Stowarzyszenia, którzy w ogromnej większości przybyli na rozszerzone posiedzenie i zabierali głos w dyskusji. Prezydium ZG powiadomi Oddziały Wojewódzkie o realizacji podjętych uchwał.

Oprac. A. I.

Działalność Oddziału Wojewódzkiego SAP w Poznaniu

Oddział Wojewódzki SAP w Poznaniu liczy 36 członków /wg stanu ze stycznia 1981 r./. W 1980 r. odbyło się 6 zebrań Zarządu Oddziału oraz zebranie sprawozdawczo-wyborcze. Zorganizowano też dwa odczyty: dr Kazimierz Dopierała z Polskiej Akademii Nauk, podzielił się swymi spostrzeżeniami z pobytu w archiwach i bibliotekach w Stanach Zjednoczonych; drugi odczyt wy-

głosił doc.dr hab. L. Zimowski z Politechniki Poznańskiej o zbiorach bibliotecznych w Republice Indii. W tej ostatniej imprezie wzięła udział pani Savitri Kuandi z Ambasady Indyjskiej w Warszawie, której zademonstrowano archiwalia poznańskie, obrazujące stosunki handlowe polsko - indyjskie w latach 1919-1939.

W dniu 30 października 1980 r. odbyło się zebranie ogólne członków Oddziałów w sprawie dezyderatów, które miały zostać przekazane Zarządowi Głównemu SAP do opracowywanego memoriału o stanie archiwów polskich.

Poza tym zorganizowano dwie wycieczki do instytucji. W maju 1980 r. zwiedzano Ośrodek Informacji RSW "Prasa", gdzie m. in. obejrzano zbiory wycinków prasowych i zdjęć fotograficznych.

W październiku 1980 r. członkowie SAP w Poznaniu zwiedzili Pracownię Słownika Historyczno - Geograficznego Wielkopolski przy PAN. W pracowni tej w ciągu 20 lat zgromadzono około 42 mb. kartotek dotyczących poszczególnych miejscowości w Wielkopolsce. Kartoteki powstały w oparciu o zbiory Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Poznaniu, stąd też wywiązała się dyskusja o przydatności Słownika do prac archiwalnych.

Z życia Oddziału Szczecińskiego SAP

Oddział Wojewódzki SAP w Szczecinie liczył 15 członków wg stanu z dnia 1 I 1981 r. Z uwagi na ograniczenia finansowe nie podejmowano żadnych działań wymagających nakładów. Członkowie SAP brali udział w szerokiej akcji zbierania informacji o sytuacji archiwów zakładowych w różnych instytucjach podległych administracji państwowej i gospodarczej oraz w uczelniach wyższych.

Członkowie Oddziału przeprowadzali szkolenia pracowników miejskich i gminnych, oraz uczestniczyli w przygotowywaniu wystaw archiwalnych.

W ramach popularyzacji problematyki archiwalnej odbyły się spotkania z młodzieżą szkół średnich.

W grudniu 1980 r. Zarząd Oddziału przekazał postulaty dotyczące merytorycznej i naukowej działalności archiwów polskich do Zarządu Głównego.

W minionym roku zaobserwowano zmniejszenie zainteresowania się w środowisku szczecińskim sprawami SAP, co można wiązać z nieregularnym ukazywaniem się numerów "Archiwisty".

Zebranie Oddziału Toruńskiego SAP
Ogłoszenie wyników konkursu
" Na najlepszego archiwistę zakładowego
województwa toruńskiego " w 1980 r.

W dniu 16 grudnia 1980 r. w pracowni naukowej Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Toruniu odbyło się zebranie Oddziału Wojewódzkiego Stowarzyszenia Archiwistów Polskich w Toruniu zorganizowane wspólnie z Sekcją Archiwalną Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego w Toruniu. W trakcie posiedzenia obecni wysłuchali odczytu doc. dra Michała Wąsowicza z Warszawy, który mówił o swojej blisko 50-letniej pracy w archiwach polskich we Lwowie, Tyńcu, Krakowie, Wrocławiu i Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie, oraz wzięli udział w uroczystościach ogłoszenia wyników konkursu " Na najlepszego archiwistę zakładowego województwa toruńskiego " w 1980 r., zorganizowanego przez nasze Stowarzyszenie. W konkursie uczestniczyły archiwa zakładowe urzędów administracji ogólnej, specjalnej oraz zakładów przemysłowych z terenu Torunia i województwa. Po podliczeniu punktów zgodnie z regulaminem konkursu, do finału zakwalifikowano archiwa Zakładów Włókien Chemicznych " Chemitex - Elana " w Toruniu, Przedsiębiorstwa Geofizyki Morskiej i Lądowej Górnictwa Naftowego " Geofizyka " w Toruniu oraz Toruńskiej Przędzalni Czesankowej " Merinotex " w Toruniu.

Jury konkursu postanowiło - z uwagi na pewne, nie zawsze zawinione przez archiwistę zakładowego mankamenty -, nie przyznać pierwszej nagrody. W zamian za to przyznano dwie równorzędne drugie nagrody, które zdobyli R. Dąbrowski z " Elany " i Z. Gołębowski z " Geofizyki " oraz jedną nagrodę trzecią uzyskaną przez mgr E. Rymaszewską z " Merinotexu ".

Na zakończenie warto podkreślić fakt, że w konkursie najlepiej wypadły archiwa zakładowe przedsiębiorstw, które zdecydowanie górowały nad pozostałymi, szczególnie zaś archiwami urzędów administracji ogólnej. Stan tych ostatnich na terenie województwa budzi duży niepokój i z tego względu Zarząd Oddziału Wojewódzkiego SAP w Toruniu w najbliższym czasie postanowił szerzej zająć się tym problemem.

Janusz Tandecki
Toruń

NOWE WYDAWNICTWA ARCHIWALNE

Archiwa Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Biuletyn nr 1,
Warszawa 1980, ss. 90.

Ukazał się pierwszy numer biuletynu Centralnego Archiwum KC PZPR, poświęconego ogólnym problemom archiwistyki, w szczególności zagadnieniom metodologii i metodyki pracy w archiwach PZPR; jest on adresowany również do tych pracowników państwowej służby archiwalnej, których zainteresowania wiążą się z problematyką archiwów partyjnych.

W biuletynie zamieszczono następujące artykuły:

- J. Durko - Archiwa Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej;
- N. Kołomejczyk - Wojewódzkie Archiwa PZPR;
- E. Chobot - Działalność Archiwum Komitetu Łódzkiego PZPR;
- J. Paszta - Narady kierowników archiwów KW PZPR w 1979 r.;
- S. Ganew - Z działalności okręgowych archiwów partii Bułgarii.

Nadto numer zawiera dokumenty normatywne dotyczące działalności archiwów PZPR, bibliografię publikacji pracowników archiwów PZPR, wykaz wybranych publikacji z dziedziny archiwistyki.

Archiwa Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Biuletyn nr 2,
Warszawa 1981, ss. 90.

Numer drugi biuletynu Centralnego Archiwum KC PZPR zawiera m. in. następujące artykuły:

- F. Tych - Archiwa Partii wobec 100-lecia polskiego ruchu robotniczego;
- J. Jakubowski - Źródła do dziejów PPR przechowywane w archiwach PZPR;
- W. Mroczkowski - Z działalności Centralnego Archiwum KC PZPR w 1979 r.;
- L. Dubacki - Zbiory fotografii w Centralnym Archiwum KC PZPR;
- D. Antoniuk - Doświadczenia i perspektywy działalności terenowych archiwów partii w ZSRR.

Poza artykułami biuletyn zamieszcza również omówienia i recenzje publikacji o charakterze archiwalno-historycznym.

Archiwum Dokumentacji Mechanicznej w Warszawie. Informator o zasobie. Opracowanie zbiorowe pod red. J. Bonieckiego. Warszawa 1980, ss. 90.

Informator składa się ze wstępu i trzech części:

- część I obejmująca informacje o zbiorach fotografii posiada układ według zespołów lub zbiorów;
- część II - zbiory nagrań, przyjęto tu układ chronologiczno-rzeczowy z podziałem na następujące okresy:
1/lata 1901-1918; 2/II Rzeczpospolita; 3/II wojna światowa i okupacja 1939-1944; 4/Polska Ludowa.

W odniesieniu do części III, zawierającej informacje o zbiorach filmowych, przyjęto układ wg twórców filmów: wytwórni filmowej "Czołówka", Centralnego Ośrodka Informacji Budownictwa, wytwórnie niemieckie z lat 1935-1945, oraz filmy różnej produkcji, pochodzące z lat 1921-1945.

Archiwum kieleckie w służbie nauki, kultury i gospodarki narodowej. Materiały z posiedzenia naukowego 29 XI 1979, WAP w Kielcach. Kielce 1980, ss. 44.

Wydawnictwo zawiera wystąpienia i referaty wygłoszone przez pracowników Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Kielcach na sesji naukowej, zorganizowanej w ramach obchodów V Tygodnia Archiwów przez WAP w Kielcach oraz kielecki Oddział Wojewódzki SAP.

Zamieszczone teksty zostały przygotowane przez pracowników WAP w Kielcach, oraz innych przedstawicieli kieleckiego środowiska naukowego. Na szczególną uwagę zasługują referaty Stanisława Marcinkowskiego: "Stan i perspektywy wykorzystania zasobu archiwów państwowych województwa kieleckiego" oraz Elwiry Szczepaniak: "Źródła archiwalne dla potrzeb gospodarki narodowej" oraz Zenona Guldona: "Badania regionalne a kultura historyczna społeczeństwa".

Biuletyn Archiwum Polskiej Akademii Nauk Nr 23. Warszawa 1980, ss. 194.

Biuletyn zawiera następujące materiały: opracowanie S. Chankowskiego "Materiały źródłowe do dziejów Muzeum Narodowego Polskiego w Rapperswilu 1870-1927"; dwa inwentarze spuścizn archi-

walnych - opracowaniu M. Wrzosek "Materiały Andrzeja Grodka" i H. Dymnickiej-Wołoszyńskiej "Materiały Janusza Wolińskiego".

Ponadto w biuletynie zamieszczono sprawozdanie Archiwum PAN za 1979 r. oraz wykazy inwentarzy archiwalnych opublikowanych w numerach 1-22 Biuletynu APAN, wykaz opublikowano w układach chronologicznym i alfabetycznym.

Biuletyn Wojskowej Służby Archiwalnej Nr 10. Warszawa 1980, ss. 98.

Zeszyt nr 10 obejmuje 9 artykułów problemowych i archiwalnych oraz omówienia wydawnictw źródłowych, bibliografię ważniejszych publikacji, ogłoszonych drukiem przez pracowników wojskowej służby archiwalnej.

Zwrócić należy uwagę na artykuł Stefana Bienia "O konserwacji i zabezpieczaniu materiałów archiwalnych", omawiający optymalne warunki magazynowania archiwaliów, oraz przedstawiający przedsięwzięcia konserwatorskie wojskowej służby archiwalnej.

Wśród artykułów informujących o zasobie archiwalnym na uwagę zasługują takie pozycje jak: T. Wawrzyński "Akta Okręgów Korpusów", K. Bar "Kolekcja regulaminów, instrukcji i przepisów służbowych z lat 1912-1939", W. Hiler "Dokumentacja fotograficzna w kronikach i historiach jednostek ludowego Wojska Polskiego".

Informator o dokumentacji kategorii "A" przechowywanej w archiwach zakładowych województwa kieleckiego. Kielce 1980 WAP w Kielcach ss. 75.

Informator stanowi pierwszą publikację, traktującą szerzej o

treści i rodzajach materiałów archiwalnych zgromadzonych w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach województwa kieleckiego.

W publikacji zastosowano układ resortowy, wg którego usystematyzowano notatki informacyjne o 183 archiwach zakładowych jednostek organizacyjnych znajdujących się pod szczególnym nadzorem państwowej służby archiwalnej. Ogólna objętość opisanego w informatorze zasobu wynosi około 4000 mb. Większość archiwów zakładowych na terenie woj. kieleckiego przechowuje dokumentację wyłącznie z okresu PRL. W niektórych przypadkach materiały archiwalne pochodzą z okresów wcześniejszych, wyjątkowo z XIX wieku.

Piechota Małgorzata : Archiwa Zakładowe / Informacja o wybranych pozycjach bibliograficznych / Materiały szkoleniowe nr 1. Warszawa 1980 Stowarzyszenie Archiwistów Polskich, ss. 50.

Publikacja jest pierwszą tego typu pozycją Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, które przystąpiło do wydawania materiałów szkoleniowych w formie broszur, opracowywanych pod kątem potrzeb archiwistów zakładowych.

Zamieszczony w publikacji materiał bibliograficzny podzielono na pięć zasadniczych części : zbiory przepisów i organizacja archiwów zakładowych, kształtowanie narastającego zasobu archiwalnego, nadzór państwowej służby archiwalnej nad narastającym zasobem archiwalnym, brakowanie akt w archiwach zakładowych, stan i zasób archiwów zakładowych. Każda pozycja bibliografii została ujęta w krótkim streszczeniu. Przy selekcji bibliografowanych publikacji brano pod uwagę przede wszystkim, te które wnoszą podstawowe pojęcia niezbędne w prowadzeniu archiwum zakładowego.

Omawiane opracowanie bibliograficzne powinno zainteresować słuchaczy Policealnego Studium Archiwalnego lub kursów archiwal-

nych, może być też istotnym ułatwieniem nawet dla studentów archiwistyki na poziomie uniwersyteckim i dla słuchaczy archiwalnych studiów podyplomowych, zwłaszcza tych, których zainteresowania koncentrują się na sprawach narastającego zasobu i archiwów zakładowych. Publikację zamyka wykaz omawianych w niej prac.

Świder Zdzisława : Informator o zasobie archiwalnym Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Tarnobrzegu z siedzibą w Sandomierzu. Sandomierz 1980, ss. 45.

Ukazała się pierwsza publikacja informująca o materiałach archiwalnych zgromadzonych przez Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Sandomierzu. Informator został podzielony na dwie zasadnicze części : pierwsza zawiera dzieje archiwum oraz opis jego obecnej działalności ; drugą część stanowi wykaz zespołów archiwalnych przechowywanych w WAP w Sandomierzu.

Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Kielcach. Informator o zasobie archiwalnym. Oprac. zbiorowe pod kier. S. Marcinkowskiego. Kielce 1980, ss. 110.

Jest to trzecia z kolei publikacja, obejmująca informacje o materiałach archiwalnych w WAP w Kielcach i podległych mu oddziałach.

Informator zawiera dane o zasobie WAP, który obejmuje dokumentację pochodzącą z okresu od XVIII wieku do XX wieku ; są to księgi miejskie /częściowo pochodzą z okresu od XV do XX w./, akta metrykalne, akta organów administracji wojewódzkiej i powiatowej, znaczną grupę stanowią archiwalia rodzin i rodów wytworzone w okresie od schyłku XVIII w. do 1944 r.

Informator adresowany jest do indywidualnych użytkowników-badaczy źródeł, którzy mogą w nim znaleźć podstawowe dane o zespołach archiwalnych.

KRONIKA STOWARZYSZENIA

Dnia 7 lipca 1980 r. zebrało się Prezydium ZG w celu omówienia spraw bieżących SAP oraz problemów związanych z koncepcją Powszechnego Zjazdu Archiwistów.

x

W dniu 4 sierpnia 1980 r. obradowało Prezydium ZG na temat udziału delegacji polskiej w IX Międzynarodowym Kongresie Archiwów /ICA/ w Londynie oraz współpracy SAP z Zarządem Sekcji Stowarzyszeń Archiwistów /SPAA/.

x

Sprawy działalności finansowej i wydawniczej Stowarzyszenia były przedmiotem zebrania Prezydium ZG w dniu 1 września 1980 roku.

x

W uroczystości otwarcia ekspozycji dokumentów archiwalnych ilustrujących stosunki polsko-francuskie w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie w dniu 12 września 1980 r. wziął udział przewodniczący ZG SAP kol. Z. Kolankowski.

x

W dniach 14-19 września 1980 r. w obradach Sekcji Stowarzyszeń Archiwistów /SPAA/, toczących się w ramach IX Międzynarodowego Kongresu Archiwów w Londynie, uczestniczył z ramienia SAP przewodniczący ZG prof. dr Z. Kolankowski.

x

x

Wiceprzewodniczący ZG SAP prof. dr A. Tomczak, jako przedstawiciel naszego Stowarzyszenia, wziął udział w VIII Zjeździe Bibliotekarzy Polskich, który obradował w Poznaniu w dniach od 25 do 26 września 1980 r.

x

Prezydium ZG SAP zebrało się w dniu 6 października 1980 r. przedmiotem posiedzenia były sprawy organizacyjne, a także działalność bieżąca Stowarzyszenia w związku z wydarzeniami polityczno-społecznymi w kraju.

x

W dniu 6 października 1980 r. w uroczystej inauguracji roku szkolnego w policealnym studium archiwalnym w Warszawie wzięli udział przedstawiciele SAP: przewodniczący ZG kol. Z. Kolankowski i członkowie ZG kol. M. Motas i kol. B. Woszczyński.

x

Dnia 27 października 1980 r. odbyło się zebranie członków Oddziału Wojewódzkiego SAP w Zielonej Górze, na którym dyskutowano problematykę zawodu archiwisty.

x

Członkowie Oddziału Poznańskiego SAP uczestniczyli w dniu 28 października 1980 r. w wycieczce do Pracowni Słownika Historyczno-Geograficznego Wielkopolski.

x

Na zebraniu ogólnym członków Oddziału Wojewódzkiego SAP w Poznaniu w dniu 30 października 1980 r. dyskutowano dezydera-

ty, związane z przygotowywanym memoriałem o stanie archiwów polskich.

x

Prezydium ZG zebrało się 3 listopada 1980 r. w celu przygotowania materiałów, które przewidywano do rozpatrzenia na najbliższym posiedzeniu plenarnym ZG.

x

W dniu 7 listopada 1980 r. przedstawiciele ZG SAP kol. kol. Z. Kolankowski, B. Halbert i A. Igielski spotkali się z dr A. Zakrzewskim, przedstawicielem Komitetu Porozumiewawczego Stowarzyszeń Twórczych i Naukowych, w celu zapoznania się z charakterem działalności Komitetu.

x

Dnia 10 listopada 1980 r. odbyło się II posiedzenie plenarne ZG rozszerzone o przedstawicieli Oddziałów Wojewódzkich, poświęcone sprawom organizacyjnym, finansowym oraz roli Stowarzyszenia w obecnej sytuacji polityczno-gospodarczej kraju. /Zob. sprawozdanie na str. 37 niniejszego numeru/.

x

W dniu 1 grudnia 1980 r. obradowało Prezydium ZG na temat realizacji uchwał II posiedzenia plenarnego ZG oraz bieżącej działalności SAP.

x

Dnia 8 grudnia 1980 r. odbyło się zebranie Zarządu Oddziału Wojewódzkiego SAP w Warszawie, na którym zredagowano wnioski do memoriału o stanie archiwów polskich, przygotowywanego przez nasze Stowarzyszenie.

x

W Toruniu w dniu 16 grudnia 1980 r. na zebraniu Oddziału SAP ogłoszono wyniki konkursu na najlepszego archiwistę województwa toruńskiego. /Zob. szczegółowa informacja na str. 44 niniejszego numeru/.

x

Spotkanie Prezydium ZG z Zarządem Oddziału Warszawskiego odbyło się 16 grudnia 1980 r. Celem spotkania było ustalenie środków dla aktywizacji Oddziału Wojewódzkiego SAP w Warszawie.

x

Na zebraniu członków Oddziału Łódzkiego SAP w dniu 29 grudnia 1980 r. prof. dr Andrzej Tomczak wygłosił prelekcję na temat historii zrzeszania się archiwistów w Polsce i początków naszego Stowarzyszenia.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

KAROL MYSŁOWSKI
1903 - 1981

W dniu 15 lutego 1981 r. zmarł w Warszawie mgr Karol Mysłowski - archiwista, długoletni kierownik b. Powiatowego Archiwum Państwowego w Nowym Dworze Mazowieckim.

Pracę zawodową rozpoczął jako nauczyciel; w okresie powojennym działał jako organizator szkolnictwa w Nowym Dworze Maz. Był też działaczem Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.

Równolegle z pracą zawodową studiował na Uniwersytecie Warszawskim, gdzie w 1952 r. uzyskał dyplom ukończenia studiów wyższych I stopnia w zakresie historii ze specjalizacją archiwalną. W tymże roku rozpoczął pracę w Archiwum Państwowym m.st. Warszawy. W 1954 r. objął funkcję kierownika Powiatowego Archiwum Państwowego w Nowym Dworze Maz., gdzie pracował wiele lat.

Uczestniczył aktywnie w zabiegach grupy osób /w tym wielu archiwistów/ starających się w Ministerstwie Szkolnictwa Wyższego o zezwolenie na kontynuowanie studiów II stopnia /magisterskich/ na Wydziale Historycznym UW. Dzięki m.in. Jego osobistym i bezpośrednim staraniom w Ministerstwie i u władz uczelnianych powstała

możliwość dla owej grupy archiwistów ukończenia studium magisterskiego.

W latach 1955-1958 kontynuował studia wyższe na UW, gdzie jako eksternista za pracę magisterską, przygotowaną pod kierunkiem prof. dr Janusza Wolińskiego, otrzymał dyplom magistra historii.

W 1961 r. aktywnie włączył się do początkowych prac Komitetu Organizacyjnego Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, jako jedyny wówczas przedstawiciel archiwistów powiatowych w tym gronie. Po I Ogólnokrajowym Zjeździe Delegatów SAP w marcu 1965 roku wszedł w skład Zarządu Głównego, w następnej kadencji /1967-1970/ był członkiem Sądu Koleżeńskiego SAP.

Za działalność zawodową i społeczną został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz wielu innymi odznaczeniami.

Upamiętnił się jako człowiek pogodny, prawie zawsze uśmiechnięty, pełny optymizmu i wiary w przyszłość. Te właśnie zalety pozwalały mu podejmować i pomyślnie realizować różne przedsięwzięcia zawodowe i społeczne, a przede wszystkim ukończyć przerwane studia wyższe, pomimo trudności i niesprzyjających okoliczności.

Jego zgon uszczuplił nieliczne grono członków-założycieli naszego Stowarzyszenia.

Oprac. A. I.

K O M U N I K A T

Redakcja "Archiwisty" posiada na składzie jeszcze pewną liczbę dawnych numerów czasopisma z lat ubiegłych.

Czytelnicy oraz instytucje, zainteresowane nabyciem brakujących egzemplarzy lub kompletów "Archiwisty", mogą nadsyłać zapotrzebowania na adres: Redakcja "Archiwisty", Archiwum PAN 00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 72.

Zamówienia będą realizowane odpłatnie w kolejności zgłoszeń. Cena pojedynczego numeru z lat 1965-1968 wynosi 3, /trzy złote/, z lat 1969-1973 - 7,50 /siedem złotych 50 groszy/, z lat 1974-1980 - 10,- /dziesięć złotych/.

Liczba zapasowych egzemplarzy numerów "Archiwisty" z lat 1965-1968, którymi dysponuje Redakcja, jest znacznie ograniczona.

S p r o s t o w a n i e

Redakcja prosi o sprostowanie błędu jaki wkrał się do "Bibliografii" zawartości biuletynu "Archiwista", zamieszczonej w numerze 2/3 /61/62/ naszego czasopisma za 1980 r., gdzie na str. 58 opuszczono następującą pozycję:

39. Kolankowski Zygmunt : Międzynarodowa współpraca stowarzyszeń archiwistów. R. 15 : 1979, nr 1-2 /56-57/ s. 20-24.

Za pomyłkę Redakcja najuprzejmiej przeprasza Autorkę bibliografii i Czytelników naszego biuletynu.

S P I S T R E Ś C I

Od Redakcji	1
Sekcja Stowarzyszeń Archiwistów w czasie IX Międzynarodowego Kongresu Archiwów /Z. Kolankowski/	1
Międzynarodowa Rada Archiwów Sekcja Stowarzyszeń Archiwistów. Raport 1976-1980 /H.Dahm/	6
Międzynarodowa Rada Archiwów Sekcja Stowarzyszeń Archiwistów. Statut	16
Rezolucje Zebrania Plenarnego SPAA /uchwalone w dniu 19 września 1980 r./	20
A. Igielski: Problematyka popularyzacji i wykorzystywania zasobów archiwalnych w świetle IX Międzynarodowego Kongresu Archiwów	23
Informacje archiwalne	33
Sytuacja polskich archiwów kościelnych /A. Igielski/	33
Sprawy organizacyjne	36
Sprawozdanie z obrad II posiedzenia plenarnego ZG ..	36
Działalność Oddziału SAP w Poznaniu	41
Z życia Oddziału Szczecińskiego SAP	43
Zebranie Oddz. Toruńskiego SAP "Ogłoszenie wyników konkursu na najlepszego archiwistę zakładowego"	44
Nowe Wydawnictwa Archiwalne	46
Kronika Stowarzyszenia	53
Z żałobnej karty: Karol Mysłowski /1903-1981/	57
Komunikat	59
Sprostowanie	60

Cena numeru podwójnego 20 zł
dla członków SAP w prenumeracie

Indeks 35162

Wydrukowano w WSKS. Warszawa, ul. Bagatela 2. Nakład 1300 egz.

L-12